

ВЫБАРЧАЯ КАМИСИЯ
па правядзенні выбараў
у Каардынацыйную Раду III склікання

РАШЭННЕ
па скарзе зацікаўленай асобы
на рашэнне Выбарчай камісіі ад 25 красавіка 2024 года
аб выключэнні са спісу кандыдатаў выбарчага суб'екта

29 красавіка 2024 года

г. Варашава

Выбарчая камісія па правядзенні выбараў у Каардынацыйную раду III склікання (далей - Выбарчая камісія) ў асобах Алены Прыходзька (старшыні), Андрэя Атаманчука, Яраслава Бекіша, Дзмітрыя Лазавіка, Альвіны Мінгазавай і Алены Філатавай, разгледзіўшы на адкрытым пасяджэнні скаргу на рашэнне Выбарчай камісіі ад 25 красавіка 2024 года аб выключэнні асобы пад нумарам 2 са спісу кандыдатаў выбарчага суб'екта “Еўрапейскі выбар”,

ВЫЗНАЧЫЛА:

26 красавіка 2024 года ў 16:47 (СЕТ) на адрас Выбарчай камісіі паступіла скарга ад заяўніка Аліны Коўшык. Заяўнік просіць прызнаць яе скаргу абгрунтаванай, адмяніць рашэнне Выбарчай камісіі ад 25 красавіка 2024 года аб выключэнні яе са спісу кандыдатаў выбарчага суб'екта “Еўрапейскі выбар” і ўключыць ў спіс кандыдатаў выбарчага суб'екта “Еўрапейскі выбар” згодна з пададзенымі на рэгістрацыю дакументамі пад імем “Аліна Коўшык”.

Прымальнасць разгляду скаргі:

Скарга пададзена ад зацікаўленай асобы, у дачыненні да якой было прынята рашэнне Выбарчай камісіяй. Дакумент накіраваны на канал афіцыйнай камунікацыі ў вызначаны пп. 16.1 тэрмін.

Разам з тым, у парушэнне абавязковых патрабаванняў Рэгламента, а менавіта, пп.16.1 а) пункта 16, заяўнік не ўказала сваё імя па-бацьку і кантакт, на каторы накіроўваецца адказ па скарзе.

Акрамя таго, указанае заяўніцай прозвішча не адпавядае раней дасланаму ідэнтыфікацыйнаму дакументу, згодна з якім заяўніца мае іншае прозвішча - KOUSHYK-PIETRZYKOWSKA.

Абмеркаваўшы хібы дасланай скаргі, Выбарчай камісія прыйшла да высновы, што ў дадзеным выпадку невыкананне заяўніком патрабаванняў Рэгламента не з'яўляецца істотным, каб пакінуць скаргу без разгляду.

Довады скаргі:

1. Заяўнік сцвярджае наступнае: “Падставай для выключэння мяне з выбарчага спісу паслужыла тая акалічнасць, што ў самім спісе мае анкетныя дадзеныя пазначаны як “Аліна Коўшык”, а прадстаўленыя дакументы, якія пацвярджаюць асобу, утрымлівалі ў сабе падвойнае прозвішча, другая частка якога - прозвішча майго былога мужа”.
2. Заяўнік сцвярджае, што па просьбе Выбарчай камісіі былі дадзены падрабязныя тлумачэнні аб прычынах указання дзявочага прозвішча ў спісе кандыдатаў, “якое адпавядае існуючаму”.
3. Заяўнік сцвярджае, што выбарчы спіс “утрымоўвае судовае рашэнне аб скасаванні шлюбу ад 8 студзеня 2024 года”.
4. Заяўнік сцвярджае, што з'яўляецца вядомай і медыйнай асобай, у сувязі з чым пазначана ў спісе пад нумарам 2. Патэнцыйныя выбаршчыкі яе ведаюць пад іменем “Аліна Коўшык”. Да цяперашняга часу заяўнік не змяніла прозвішча, паколькі працэдура змянення анкетных дадзеных у польскіх дакументах патрабуе значнага часу.
5. Заяўнік сцвярджае, што патрабаванні пп. 5.1 пункта 5 Палажэння цалкам выкананы ў дачыненні да яе.
6. Заяўнік сцвярджае, што Палажэнне і рэгламент не ўтрымліваюць жорсткіх патрабаванняў указваць дадзеныя кандыдата ў адпаведнасці з дакументамі.
7. Заяўнік сцвярджае, што ўказанне яе сапраўднага прозвішча можа ўвесці ў зман выбаршчыкаў.
8. Заяўнік сцвярджае, што дзеянні Выбарчай камісіі парушаюць права на імя, што з'яўляецца ўмяшаннем ў асабістае жыццё і парушае артыкул 17 Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах.
9. Заяўнік адзначае, што абмежаванні яе правоў павінна быць скіравана на прадухіленне пагроз бяспецы і здароўю насельніцтва.
10. Заяўнік сцвярджае, што рашэнне Выбарчай камісіі неправамернае, бо ягонае падставай паслужыла “нежаданне ствараць прэцэдэнт”, што нелегітымна, паколькі супярэчыць “імкненню Беларусі і беларусаў да пабудовы дэмакратычнага грамадства і прынцыпам і асновам міжнароднага права”.

Разгледзіўшы і абмеркаваўшы довады скаргі, Выбарчая камісія прыходзіць да наступных высноваў:

1. Камісія не пагаджаецца з довадам заяўніка наконт падставы прынятага рашэння.

Як было агучана падчас пасяджэння Выбарчай камісіі, падставай для выключэння са спісу стала невыкананне фармальных патрабаванняў: прозвішча, указанае ў спісе кандыдатаў адрознівалася ад прозвішча паводле ідэнтыфікацыйнага дакумента.

22 красавіка 2024 года ў Выбарчую камісію паступіла заяўка на рэгістрацыю выбарчага суб'екта “Еўрапейскі выбар” ад Аляксандра Дабравольскага. Сярод кандыдатаў у спісе была адзначана “Аліна Коўшык”. У той жа дзень ініцыятару спіса быў дадзены адказ аб прыёме заяўкі, у якім паведамлялася, што па выніку апрацоўкі заяўкі будзе дасланы верыфікацыйны код, пасля чаго цягам 48 гадзін будзе праводзіцца верыфікацыя кожнага чальца выбарчага спісу.

23 красавіка 2024 года у 11 гадзін 10 хвілін (СЕТ) па выніку апрацоўкі Сакратарыятам Выбарчай камісіі пададзенай заяўкі, на адрас лідара спіса Аляксандра Дабравольскага паступіў код індывідуальнага ідэнтыфікатару выбарчага спіса. У лісце таксама ўтрымлівалася спасылка на форму рэгістрацыі для кандыдатаў выбарчага спісу і просьба прайсці верыфікацыю цягам 48 гадзін. У форме верыфікацыі чальца выбарчага спіса ўказваўся апошні тэрмін падачы заявак - 25 красавіка 2024 года 11:04 па мінскім часе (12:04 па СЕТ).

23 красавіка 2024 года паступіла заяўка ад імені Аліны Коўшык, да якой быў далучаны ідэнтыфікацыйны дакумент - пашпарт Рэспублікі Беларусь на імя ALINA KOUSHYK-PIETRZYKOWSKA.

24 красавіка 2024 года на адрас лідара спісу выбарчага суб'екта Аляксандра Дабравольскага быў накіраваны ліст, у якім утрымліваўся просьба падаць у Выбарчую камісію наступныя дадзеныя пра заяўніка:

- 1. Імя і прозвішча кандыдата згодна з дакументам, які ідэнтыфікуе грамадзянства Рэспублікі Беларусь;*
- 2. Імя і прозвішча кандыдата, якое яна жадае ўказаць у спісе кандыдатаў побач з указаным у п.1;*
- 3. абгрунтаванне неабходнасці ўказання ў спісе выбарчага суб'екта імя і прозвішча, якое адрозніваецца ад указанага ў п.1 (пры неабходнасці з прыкладаннем дакументаў).*

У 24:00 (СЕТ) ініцыятар выбарчага спісу адказаў на электронны адрас Выбарчай камісіі, што заяўнік гатовая “прадставіць усе дакументы і тлумачэнні”.

25 красавіка 2024 года а 12-й гадзіне (па СЕТ) пачалося адкрытае пасяджэнне Выбарчай камісіі, на якім было агучана рашэнне па рэгістрацыі і далейшым удзеле 12-ці выбарчых спісаў (у тым ліку “Еўрапейскі выбар”). Да пачатку пасяджэння ў Выбарчую камісію так і не паступілі наступныя звесткі ад заяўніка:

- 1) напісанне імя і прозвішча (згодна з пашпартам),

2) напісанне імя і прозвішча (якое заяўнік жадае ўказаць у спісе кандыдатаў),

3) абгрунтаванне.

Такім чынам, Выбарчая камісія не мела дастатковых дадзеных, якія дазваляюць зацвердзіць кандыдатуру заяўніка ў выбарчым спісе і, адпаведна, было прынятае рашэнне аб выключэнні са спісу кандыдатаў.

На пасяджэнні Выбарчай камісіі 25 красавіка 2024 года быў агучаны агульны падыход для ўсіх кандыдатаў: указваецца імя і прозвішча, якое асоба хоча адлюстраваць у спісе выбарчага суб'екта, побач з імем і прозвішчам паводле ідэнтыфікацыйнага дакумента.

Дадзены падыход абумоўлены правам выбаршчыкаў на атрыманне інфармацыі пра кандыдатаў і спецыфікай працэдуры праходжання верыфікацыі, якая патрабуе супастаўленне і праверку дадзеных, указаных у заяўцы і ў дакументах.

2. Камісія не пагаджаецца з довадам заяўніка аб тым, што пазначанае ёй у заяўцы прозвішча “адпавядае “існуючаму”. Гэта абвяргаецца як ідэнтыфікацыйным дакументам, згодна з каторым заяўнік мае іншае прозвішча, так і зместам скаргі, паводле якога заяўнік на дадзены час не змяніла прозвішча.

Што тычыцца доваду заяўніка аб просьбе Выбарчай камісіі да заяўніка даць тлумачэнні, Камісія сапраўды пагаджаецца з гэтым сцвярджэннем: як адзначалася вышэй, ад заяўніка патрабавалася ўказаць напісанне свайго імя і прозвішча паводле ідэнтыфікацыйнага дакумента, жаданае імя і прозвішча, а таксама абгрунтаванне (тлумачэнне) неабходнасці ўнясення ў спіс кандыдатаў прозвішча, якое адрозніваецца ад пашпартнага. Аднак гэтыя звесткі не былі дасланы да пачатку пасяджэння.

Выбарчая камісія не мае паўнамоцтваў самастойна ўносіць імя і прозвішча кандыдата ў спіс выбарчага суб'екта з прычыны наступнага:

- у адпаведнасці з Палажэннем гэтыя дзеянні павінны выконвацца ініцыятарам спісу і кандыдатам спісу;

- Выбарчая камісія надзелена правам толькі верыфікацыі - супастаўлення імя і прозвішча асобы з імем і прозвішчам, указаным у ідэнтыфікацыйным дакуменце;

- адказнасць за правільнасць напісання імя і прозвішча кандыдатаў нясуць ініцыятар спісу выбарчага суб'екта і кандыдат;

- прозвішча заяўніка паводле ідэнтыфікацыйнага дакумента мае некалькі варыянтаў напісання (транслітарацыі);

- заяўнік адмаўляецца ўказаць сваё прозвішча паводле ідэнтыфікацыйнага дакумента ў спісе кандыдатаў выбарчага суб'екта.

3. Выбарчая камісія не пагаджаецца з довадам заяўніка аб тым, што выбарчы спіс змяшчае судовае рашэнне аб скасаванні шлюбу. Выбарчы спіс такіх дакументаў не прадугледжвае (ў тым ліку судовае рашэнне, на якое спасылаецца заяўнік). Спіс кандыдатаў выбарчага суб'екта змяшчае

толькі пералік кандыдатаў і іх анкетныя дадзеныя: імя і прозвішча згодна з дакументамі, якія ідэнтыфікуюць асобу і пацвярджаюць наяўнасць беларускага грамадзянства, а таксама (па жаданні) імя і прозвішча, якое кандыдат хоча ўказаць дадаткова.

Што тычыцца самога дакумента (судовага рашэння), ён быў дасланы ў Выбарчую камісію ў 12:05 (СЕТ) пасля пачатку яе пасяджэння, з прычыны чаго не з'яўляўся прадметам даследавання і не мог паўплываць на прынятае рашэнне.

Пасля правядзення пасяджэння Выбарчая камісія прааналізавала дакумент: ён дасланы ў электронным выглядзе на польскай мове без рэквізітаў (адсутнічалі пячатка, подпіс і інш.). У ім фігуруе прозвішча Koushyk-Pietrzykowska.

Выбарчая камісія прыходзіць да высновы, што дадзены дакумент пацвярджае наяўнасць у заяўніка прозвішча, якое адрозніваецца ад указанага ў заяўцы.

4. Довад заяўніка пра тое, што патэнцыйныя выбаршчыкі ведаюць яе пад прозвішчам “Коўшык” прыняты Выбарчай камісіяй як абгрунтаванне неабходнасці ўказаць яго ў спісе кандыдатаў побач з сапраўдным прозвішчам. Але дадзеная аргументацыя адсутнічала на момант правядзення пасяджэння Выбарчай камісіі 25 красавіка 2024 года і, адпаведна, не магла быць улічана.

Што тычыцца доваду заяўніка пра тое, што змена прозвішча “патрабуе значнага часу”, Выбарчая камісія не лічыць такі аргумент пераканаўчым для адмены прынятага рашэння.

5. Выбарчая камісія не пагаджаецца з тым, што ў дачыненні да заяўніка выкананы патрабаванні пп. 5.1 п.5 Палажэння.

Згодна з дадзеным падпунктам копіі дасланых дакументаў павінны **пацвярджаць асобу кандыдата.**

Імя асобы, пазначанай у спісе кандыдатаў пад іменем “Аліна Коўшык” не супадала з анкетнымі дадзенымі, указанымі ў пашпарце, з прычыны чаго Выбарчая камісія прыйшла да высновы аб неабходнасці правядзення поўнай верыфікацыі ў дачыненні да заяўніка і высветліць прычыны несупадзення дадзеных спісу і дакумента. Па выніку высвятлення абставінаў Выбарчая камісія так і не атрымала адпаведных звестак, якія патрабаваліся ад іншых кандыдатаў у аналагічных сітуацыях (напісанне імя і прозвішча згодна з дакументам, жаданае для ўказання імя і прозвішча, абгрунтаванне).

6. Выбарчая камісія пагаджаецца з довадам заяўніка пра тое, што Палажэнне і Рэгламент не ўтрымліваюць патрабаванняў да спісаў кандыдатаў, прычым, не толькі жорсткіх, але і ўвогуле не прадугледжаны шэраг працэдурных пытанняў. З гэтай прычыны, у адпаведнасці з пп. 4.9.3. пункта 4 Палажэння Выбарчая камісія надзелена кампетэнцыяй па распрацоўцы ўласных правіл і працэдур.

Агульны падыход да афармлення спісаў кандыдатаў вынікаў з дасланага ў бок ініцыятара спісу ліста і агучаны публічна 25 красавіка 2024 года на пасяджэнні.

Выбарчая камісія адзначае, што рашэнне аб выключэнні кандыдата са спісу выбарчага суб'екта можа быць адменена ў любы момант да пачатку галасавання пры ўмове выканання працэдуры верыфікацыі.

7. Выбарчая камісія не пагаджаецца з довадам заяўніка аб тым, што ўказанне яе сапраўднага прозвішча ўводзіць у зман патэнцыйных выбаршчыкаў.

Згодна з Палажэннем выбарчы працэс ажыццяўляецца на аснове празрыстасці, што, па меркаванні Выбарчай камісіі, азначае права выбаршчыка ведаць сапраўдныя імёны і прозвішчы асобаў, за якіх яны аддаюць галасы. Указанне пашпартных дадзеных у спіс кандыдатаў з'яўляецца агульнай практыкай вядзення дэмакратычнага выбарчага працэсу ў краінах свету і адпавядае агульнапрызнаным прынцыпам правядзення дэмакратычных выбараў.

8. Што тычыцца доваду заяўніка аб тым, што апублікаванне сапраўднага прозвішча з'яўляецца ўмяшаннем у прыватнае жыццё і парушае права, прадугледжанае артыкулам 17 Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах, Камісія адзначае наступнае.

Сапраўднае прозвішча кандыдата не апублікавана і не будзе апублікавана да моманту атрымання на гэта згоды.

Што тычыцца патрабавання ўказаць яго ў спісе кандыдатаў, Камісія не лічыць гэта парушэннем права на ўласнае жыццё, як і на ажыццяўленне палітычнай дзейнасці.

Публічная асоба апрыйёры карыстаецца меншым узроўнем абароны ад умяшання ў асабістае, сямейнае жыццё, ад разгалашэння іншай (нават канфідэнцыяльнай) інфармацыі аб ёй. Такі стан рэчаў тлумачыцца роляй і месцам, якое займае вышэйзгаданая асоба ў грамадскім жыцці краіны.

Згодна з пунктам 6 Рэзалюцыі ПАСЕ №1165 (1998) аб праве на недатыкальнасць асабістага жыцця, *“публічныя фігуры павінны прызнаць тую акалічнасць, што асаблівае становішча, якое яны, часта на ўласным выбары, займаюць у грамадстве, аўтаматычна вядзе да ўзмацнення ціску грамадскасці ў дачыненні да іх асабістага жыцця”*.

У адпаведнасці з пунктам 9 *“пэўныя факты з прыватнага жыцця публічных, і, у прыватнасці, палітычных дзеячаў, вядома ж, могуць мець цікавасць для грамадзян і, такім чынам, чытачы, якія таксама з'яўляюцца і выбаршчыкамі, маюць права быць у курсе аб такіх фактах”*.

Такім чынам, Выбарчая камісія не бачыць парушэння ў патрабаваннях да палітыка давесці да выбаршчыкаў інфармацыю пра сваё сапраўднае прозвішча.

9. Насуперак доваду заяўніка Выбарчая камісія не лічыць, што сваімі дзеяннямі стварае небяспеку для насельніцтва, як і ягонаму здароўю.

Прынамсі, ад заяўніка не паступала просьбы не ўказваць яе сапраўднае прозвішча, матываванай клопатам пра здароўе насельніцтва і ягоную бяспеку.

10. Выбарчая камісія не пагаджаецца з довадам заяўніка аб падставе прынятага рашэння, паколькі ён супярэчыць фактычным абставінам.

“Мэта не ствараць прэцэдэнт” - не з’яўлялася падставай для рашэння Камісіі. Рашэнне было прынятае на падставе невыканання патрабаванняў для спісу выбарчага суб’екта і праходжання працэдуры верыфікацыі. Гэтыя патрабаванні аднолькавыя для ўсіх і выконваліся ўсімі кандыдатамі, акрамя заяўніка.

Што тычыцца доваду аб парушэнні міжнароднага права, заяўнік не ўказала, якія канкрэтныя нормы былі парушаны, што не дазваляе належна разгледзіць гэтае пытанне.

Па выніках абмеркавання Выбарчай камісіяй

ВЫРАШАНА:

У здавальненні скаргі ад кандыдата №2 выбарчага суб’екта “Еўрапейскі выбар” - адмовіць.

Паведаміць заяўніку, што рашэнне Выбарчай камісіі можа быць паўторна абскарджана ў тэрмін 24 гадзіны з моманту яго атрымання.

Выбарчая камісія

А. Прыходзька (старшыня)

